

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗАПОВЕД

№ 81210-1725 / 31.12.2021 г.

ОГНОСНО: Обявяване на Колективен трудов договор

На основание чл. 33, т. 9 от Закона за Министерството на вътрешните работи, чл. 58 от Кодекса на труда и чл. 87 от Колективния трудов договор в МВР рег. № 812100-19987/29.12.2021 г.

ЗАПОВЯДВАМ

1. Обявявам сключения Колективен трудов договор рег. № 812100-19987/29.12.2021 г. с „Национален синдикат на гражданската администрация в МВР“, сдружение „Синдикална федерация на служителите в МВР“, сдружение „Национален полицейски синдикат в България“, сдружение „Национален синдикат на пожарникарите и спасителите “Огнеборец“, сдружение Синдикален Алианс „Сигурност“, сдружение „Синдикат на служителите в МВР“ и сдружение „Национален синдикат полиция“, сдружение „Синдикално сдружение „Защита“, сдружение „Централен полицейски синдикат на МВР“.

2. Колективният трудов договор влиза в сила на 01.01.2022 г. и има срок на действие две години - до 31.12.2023 г. включително.

3. Ръководителите на всички структури в МВР да спазват изпълнението на Колективния трудов договор и да следят за стриктното прилагане на договорените клаузи.

Контролът по изпълнението на заповедта възлагам на председателя на Съвета да социално партньорство в МВР.

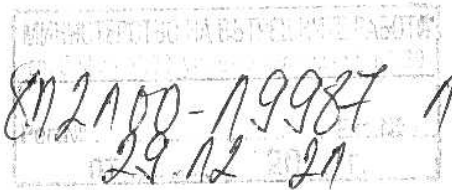
Настоящата заповед да се доведе до знанието на целия личен състав в МВР.

Съдържанието на Колективния трудов договор да се публикува на електронната страница на МВР.

МИНИСТЪР:

БОЙКО РАШКОВ

КОЛЕКТИВЕН ТРУДОВ ДОГОВОР

Днес, 22.12.2021 г., в Министерството на вътрешните работи на Република България, между:

МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ – Бойко Илиев Рапков, наричан по-нататък в договора РАБОТОДАТЕЛ,

и

НАЦИОНАЛЕН СИНДИКАТ НА ГРАЖДАНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ в МВР, със седалище и адрес на управление в гр. София 1000, ул. „Лавеле“ № 30, ЕИК по Булстат 121778639, представлявано от Еми Симеонова Милачкова – главен секретар на НСГА,

Сдружение „СИНДИКАЛНА ФЕДЕРАЦИЯ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В МВР“, седалище и адрес на управление в гр. София, ул. „Ангел Кънчев“ № 2, ст. М, офис 6, ЕИК по БУЛСТАТ 175696245, представлявано от Валентин Петров Попов - председател на Управителния съвет.

Сдружение „НАЦИОНАЛЕН ПОЛИЦЕЙСКИ СИНДИКАТ В БЪЛГАРИЯ“, със седалище и адрес на управление в гр. София, район „Средец“, ул. „Милиционерска“ № 2, ЕИК по Булстат 121129309, представлявано от Румен Красимиров Пелев - президент,

Сдружение „НАЦИОНАЛЕН СИНДИКАТ НА ПОЖАРНИКАРИТЕ И СПАСИТЕЛИТЕ ОГНЕБОРЕЦ“, със седалище и адрес на управление в гр. София, район „Възраждане“, бул. „Ниротски“ № 171А, в сградата на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“, ЕИК по БУЛСТАТ 175033129, представлявано от Венцислав Павлов Станков – президент,

Сдружение „СИНДИКАЛЕН АЛИАНС СИГУРНОСТ В МВР“, със седалище и адрес на управление в гр. София, ул. „Марин Дринов“ № 4, ЕИК по БУЛСТАТ 176110265, представлявано от Милена Георгиева Любешова – председател на Управителния съвет,

Сдружение „СИНДИКАТ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ“, със седалище и адрес на управление в гр. София, ул. „Шести септември“ № 29, ЕИК по БУЛСТАТ 175854058, представлявано от Соня Михайлова Стоянова-член на Управителния съвет,

Сдружение „НАЦИОНАЛЕН СИНДИКАТ ПОЛИЦИЯ“, със седалище и адрес на управление в гр. Хасково, бул. „България“ № 111, ЕИК по БУЛСТАТ 176913036, представлявано от Крум Георгиев Пенкин съгласно пълномощно рег. № 1146/ 27.01.2020 г. на нотариус Владилена Сиртова, рег. № 079 на Нотариалната камара,

Сдружение „СИНДИКАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗАЩИТА – МВР“, със седалище и адрес на управление в гр. Смолян, ул. „Константин Иречек“ № 1, ЕИК по БУЛСТАТ 177328313, представлявано от Михаил Василев Узунов – председател на Управителния съвет

Сдружение „ЦЕНТРАЛЕН ПОЛИЦЕЙСКИ СИНДИКАТ НА МВР“, със седалище и адрес на управление в гр. Пловдив, бул. „Княз Богориди“ № 7, ЕИК 206313178, представлявано от Атанас Василев Тафков - председател на Управителния съвет

наричани по-нататък в договора СИНДИКАТИ, се сключи настоящият Колективен трудов договор за следното:

Раздел I Общи положения

Чл. 1. (1) С Колективния трудов договор (КТД) се уреждат въпросите, свързани с трудовите и осигурителните отношения на лицата, работещи по трудово правоотношение в Министерството на вътрешните работи (МВР), които не са уредени с повелителните разпоредби на закона.

(2) С този договор се определят условията и редът за информиране и консултиране в случаите на:

1. изменение или закриване на дейности и промяна в организацията на труда;
2. промяна в икономическото и финансовото състояние на министерството, която е от значение за служителите;
3. масово уволнение на служители.

(3) Предмет на информиране и консултиране могат да бъдат само въпроси, които са от значение за трудовите права и интереси на лицата, работещи по трудово правоотношение в МВР, наричани по-нататък „служителите“.

(4) С този договор се определят условията за осъществяването на дейността на Синдикатите в МВР, както и провеждането на социалния диалог по отношение на лицата, работещи по трудово правоотношение в МВР.

Чл. 2. Сътрудничеството между страните по договора се осъществява въз основа на принципите на:

1. законосъобразност;
2. равнопоставеност при водене на социалния диалог;
3. ненамеса на Синдикатите в управлението на министерството и на Работодателя в синдикалната дейност;
4. стремеж към гарантиране на социалния мир и предотвратяване на трудови конфликти.

Чл. 3. Ръководителите на структури в МВР в кръга на своите правомощия пряко отговарят за изпълнението на настоящия КТД в структурата, която ръководят.

Чл. 4. Синдикатите представляват и защитават интересите на своите членове пред Работодателя по проблемите на трудовите и осигурителните отношения и въпросите на жизненото равнище чрез колективно преговаряне, участие в социалното партньорство, протестни и други действия в съответствие със закона.

Чл. 5. Синдикатите са длъжни да запознаят служителите – техни членове, с получената от Работодателя информация по раздел II и да вземат предвид тяхното мнение при провеждане на консултациите по раздел III.

Чл. 6. (1) Настоящият КТД има действие спрямо служителите, които са лица, работещи по трудово правоотношение в МВР – членове на Синдикатите.

(2) В едномесечен срок след подписването на КТД и ежегодно до 15-ти декември Синдикатите предоставят списък с имената на синдикалните членове в съответната структура на органа по назначаването.

(3) По отношение на служителите, които не членуват в Синдикатите, КТД намира приложение след изпълнение на изискванията относно условията и реда за присъединяване, установени в чл. 7.

Чл. 7. (1) Служителите, които не членуват в Синдикатите, могат да се присъединят към настоящия договор чрез подаване на заявление за присъединяване до Работодателя чрез

ръководителя на съответната структура по месторабота.

(2) Служителите по ал. 1 заплащат еднократно присъединителна вноска в размер на 20 на сто от размера на минималната работна заплата, за всяка година на действие на КТД. Размерът на присъединителната вноска се определя пропорционално за срока на действие на този КТД.

(3) Постъпилите заявления за присъединяване се вписват в специален регистър, който се води от Работодателя.

(4) След внасяне на сумата по ал. 2 на служителите се издава удостоверение за присъединяване, което им се предоставя чрез ръководителя на съответната структура по месторабота.

(5) Колективният трудов договор поражда действие за присъединилите се към него служители от момента на плащане на присъединителната вноска по ал. 2, което се отразява в удостоверението за присъединяване по ал. 4 (Приложение № 2).

(6) Страните по договора присмат образец на заявление за присъединяване и образец на удостоверение за присъединяване, които са неразделна част от договора (Приложение № 1 и Приложение № 2).

(7) Сумите по ал. 2 се внасят по сметка на НСГА – BG86UNCR96601010342208, BIC UNCRBGSF, и се изразходват по решение на Съвета за социално партньорство в МВР.

Раздел II

Мерки и процедури при промяна в икономическото и финансовото състояние на министерството, изменение на дейности и промяна в организацията на труда

Чл. 8. Мерките за информиране включват предоставяне в писмен вид на:

1. уведомления, становища, позиции и решения;
2. данни и анализи.

Чл. 9. (1) Работодателят се задължава при поискване да предоставя на Синдикатите своевременна, достоверна и разбираема информация за икономическото и финансовото състояние на министерството, при изменение на дейности или промяна в организацията на труда.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя на Синдикатите в писмен вид в срок до 10 (десет) работни дни от получаване на искането.

Чл. 10. (1) Работодателят се задължава не по-късно от 2 (два) месеца преди осъществяване на структурни промени или изменения в дейности, които е възможно да доведат до промени в числеността или до промяна в длъжностните задължения на служителите, да представи на Синдикатите информацията относно:

1. последните и предстоящите промени, включително прогноза за очаквания резултат от тези промени;
2. икономическото състояние на МВР;
3. предстоящите промени в организацията на труда;
4. предвижданите подготвителни мерки.

(2) В случаите, когато въпросите относно предстоящи структурни промени или изменения в отделни дейности са обсъждани в Съвета за социално партньорство (ССП), срокът за предоставяне на информацията по ал. 1 тече от датата на провеждане на заседанието, но не може да бъде по-кратък от един месец преди осъществяване на промените.

Чл. 11. Синдикатите се задължават в срок до 10 (десет) работни дни от получаване на

информацията по чл. 10, ал. 1 да представят на Работодателя становища относно изложените аргументи и предвидените мерки.

Чл. 12. (1) В срок до 10 (десет) работни дни от получаване на становищата по чл. 11 Работодателят се задължава да започне процедура по консултиране.

(2) В уведомлението до Синдикатите за преминаване към процедура по консултиране Работодателят определя въпросите – предмет на консултиране, формата на провеждане на консултациите, начало и срок за провеждане на преговорите.

Чл. 13. Работодателят и Синдикатите се задължават преди започване на преговорите, но не по-късно от 3 (три) работни дни преди заседанието, да се уведомят взаимно за своите представители, определени да участват в консултациите.

Чл. 14. Синдикатите имат право при провеждане на консултациите да привличат представители на синдикалната организация в структурите, в които промените ще засегнат трудовите права и интереси на служителите.

Чл. 15. Процедурата по консултиране завършва с подписване на протокол, в който се отразяват взетите решения и поетите ангажименти за всяка от страните.

Раздел III

Информирание и консултиране в случаите на масово уволнение

Чл. 16. (1) Мерките за консултиране включват:

1. даване на мнения, предложения и препоръки;
2. провеждане на срещи, дискусии и преговори;
3. обсъждане на въпросите в Съвета за социално партньорство.

(2) Работодателят и Синдикатите могат да договорят и други практически мерки в зависимост от характера на конкретните въпроси.

Чл. 17. (1) В случаите на предстоящо масово уволнение на служители Работодателят се задължава да представи на Синдикатите писмена информация относно:

1. причините и правното основание за предвижданите уволнения;
2. броя и длъжностите на служителите, които ще бъдат уволнени и основните икономически дейности, групи професии и длъжности, към които се отнасят;
3. броя на заетите работници и служители от основните икономически дейности, групи професии и длъжности в предприятието;
4. конкретните показатели за прилагане на критериите за подбор по чл. 329 от Кодекса на труда (КТ) на работниците и служителите, които ще бъдат уволнени;
5. периода, през който ще се извършат уволненията;
6. дължимите обезщетения, свързани с уволненията.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя на Синдикатите не по-късно от 45 (четиридесет и пет) дни преди извършване на масовите уволнения.

Чл. 18. Синдикатите се задължават:

1. в 7-дневен срок от получаване на информацията по чл. 17, ал. 1 да представят на Работодателя писмени становища, придружени с информация за броя на синдикалните си членове в структурите, в които се предвижда масово уволнение;

2. да уведомят своевременно ръководствата на териториалните си структури за започване на процедура по информирание и консултиране.

Чл. 19. (1) Работодателят се задължава да започне консултации със Синдикатите в 3-дневен срок от получаването на писмените становища по чл. 18, т. 1 и не по-късно от 45

(четиридесет и пет) дни преди извършване на масовото уволнение.

(2) Освен въпросите по чл. 17, ал. 1, обект на преговори са:

1. възможностите за избягване или ограничаване на масовото уволнение, включително назначаване на подлежащите на съкращаване служители на друга подходяща длъжност в други структури на министерството в същото и/или в близки населени места;

2. мерки за смекчаване на последиците от масовото уволнение.

Чл. 20. (1) В уведомлението до Синдикатите за започване на процедура по консултиране Работодателят определя формата на провеждане на консултациите, началото и срока за провеждането им.

(2) Работодателят и Синдикатите се задължават преди започване на консултациите, но не по-късно от 3 (три) работни дни преди заседанието, да се уведомят взаимно за своите представители, определени да участват в консултациите.

(3) Консултациите започват с присмане на ред за провеждане на преговорите.

Чл. 21. (1) Процедурата по информирание и консултиране завършва с изготвяне на протокол, който съдържа:

1. обобщаване на извършените действия в хронологичен ред;

2. достигнатите договорености в хода на преговорите.

(2) Протоколът се подписва от Работодателя и Синдикатите в девет еднообразни екземпляра – за Работодателя и всеки един от Синдикатите.

(3) Копия от протокола се предоставят на съответните териториални подразделения на Агенцията по заетостта, на чиято територия се предвижда да се извършат масови уволнения.

Чл. 22. (1) След приключване на консултирането Работодателят изпраща в съответните териториални подразделения на Агенцията по заетостта уведомление по чл. 24, ал. 1 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) за предвидените масови уволнения и резултатите от проведените консултации със синдикалните организации.

(2) Копие от уведомлението по чл. 24, ал. 1 от ЗНЗ се изпраща на Синдикатите в срок от 3 (три) работни дни.

Чл. 23. Ръководителите на структурите на МВР, в които ще се извършат масови уволнения на служители, сформират екипи по чл. 25, ал. 1 от ЗНЗ.

Чл. 24. (1) След изпращане на уведомлението по чл. 24, ал. 1 от ЗНЗ в структурите на МВР, в които ще се извършат масови уволнения на служители, започва процедура по подбор съгласно изискванията на чл. 329 от КТ.

(2) При провеждане на подбора ръководителите на структурите по ал. 1 нямат право да променят критериите и показателите, приети в рамките на консултирането.

(3) Ръководителите на структури по ал. 1 определят със заповед комисии за осъществяване на подбора, в които се включват поименно и представителите на синдикалните организации.

(4) Членовете на комисията по ал. 3 подписват протокол за проведения подбор.

Чл. 25. На служителите, чиито трудови правоотношения са прекратени поради съкращаване на щата, се изплаща обезщетение само за трудовия стаж в МВР при условията на чл. 222, ал. 1 от КТ, както следва:

1. над 10 години - в размер на брутното му трудово възнаграждение за времето, през което е останал без работа, но за не повече от 2 месеца;

2. над 20 години - в размер на брутното му трудово възнаграждение за времето, през което е останал без работа, но за не повече от 3 месеца;

3. над 25 години - в размер на брутното му трудово възнаграждение за времето, през

косто е останал без работа, но за не повече от 4 месеца;

4. над 30 години - в размер на брутното му трудово възнаграждение за времето, през косто е останал без работа, но за не повече от 5 месеца.

Раздел IV

Трудова заетост, професионално развитие и квалификация

Чл. 26. (1) Работодателят се ангажира да създаде вътрешшоведомствена информационна система за свободните работни места за длъжностите, определени за заемане без конкурс, включително и за свободните работни места за служители, ползващи специална закрила по Раздел III, Глава петнадесета от КТ.

(2) Работодателят поставя на подходящо място в структурите на МВР, както и при поискване предоставя на Синдикатите, актуална информация за свободните работни места и длъжности, които могат да се заемат по трудов договор за неопределено време и по срочен трудов договор.

(3) В случаите, когато в информацията по ал. 2 се съдържа класифицирана информация, същата се предоставя съгласно изискванията на Закона за защита на класифицираната информация.

Чл. 27. (1) Органите по назначаване връчват срещу подпис длъжностната характеристика на служителите при сключване на трудовия договор, както и при всяка промяна на длъжностните задължения.

(2) Органите по ал. 1 не могат да възлагат на служителите работа, която не съответства на трудовите задължения, определени в длъжностната характеристика.

Чл. 28. (1) Работодателят осигурява за служителите възможност за квалификация, включително и по чуждоезиково обучение, когато обученията са във връзка с изпълняваната от тях длъжност.

(2) Работодателят информира Синдикатите за утвърдените програми за професионално обучение и квалификации.

Чл. 29. (1) Работодателят може да прекрати трудовия договор със служител поради съкращаване на щата или при намаляване на обема на работата след предварително съгласие на Синдиката, в който членува лицето, работещо по трудово правоотношение.

(2) В случаите на масови уволнения ал. 1 не се прилага.

Чл. 30. Срокът на предизвестие при прекратяване на трудовия договор по чл. 328, ал. 1 от КТ в случаите на т. 2 – при закриване на част от предприятието или съкращаване на щата, т. 3 – намаляване обема на работата и т. 11 – при промяна на изискванията за изпълнение на длъжността, за служители с трудов стаж в МВР над 10 години е 2 месеца.

Раздел V

Работно време, почивки и отпуски

Чл. 31. (1) Нормалната продължителност на работното време за служителите е 8 часа дневно при 5-дневна работна седмица.

(2) Организацията и разпределението на работното време и почивките се определят с правилник за вътрешния трудов ред, утвърден със заповед на ръководителя на структурата.

Чл. 32. (1) Служителите, спрямо които има действие настоящият КТД, имат право на основен платен годишен отпуск в размери, определени съобразно трудовия стаж, но не повече

от 35 работни дни за календарна година.

(2) Размерът на отпуска по ал. 1 за служители с трудов стаж до 5 години е 25 работни дни, като за всеки две години трудов стаж размерът се увеличава с 1 ден както следва:

1. за служители с трудов стаж 7 години – 26 работни дни;
2. за служители с трудов стаж 9 години – 27 работни дни;
3. за служители с трудов стаж 11 години – 28 работни дни;
4. за служители с трудов стаж 13 години – 29 работни дни;
5. за служители с трудов стаж 15 години – 30 работни дни;
6. за служители с трудов стаж 17 години – 31 работни дни;
7. за служители с трудов стаж 19 години – 32 работни дни;
8. за служители с трудов стаж 21 години – 33 работни дни;
9. за служители с трудов стаж 23 години – 34 работни дни;
10. за служители с трудов стаж над 25 години – 35 работни дни.

(3) Служителите със загубена работоспособност 50 и над 50 на сто имат право на основен платен годишен отпуск в размер на 6 работни дни над размера по ал. 2.

Чл. 33. На служители, работещи на ненормиран работен ден, работата над редовното работно време в работни дни се компенсира с допълнителен платен годишен отпуск в размер от 6 до 12 работни дни за календарна година.

Чл. 34. (1) Служителите, които работят при специфични условия и рискове за живота и здравето имат право на допълнителен платен отпуск при условията и в размерите, определени за държавните служители в МВР.

(2) Право на допълнителен платен отпуск имат и служителите, работещи при специфични условия на труд и рискове за живота и здравето съгласно приложение № 3.

Чл. 35. (1) Служителите – майки с две живи деца до 18-годишна възраст, имат право на допълнителен платен отпуск в размер на 2 работни дни за календарна година.

(2) Служителите – майки с три и повече живи деца до 18-годишна възраст, имат право на допълнителен платен отпуск в размер на 4 работни дни за календарна година.

Раздел VI

Допълнителни трудови възнаграждения и обезщетения

Чл. 36. (1) На служителите се изплаща допълнително месечно възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит в размер едно на сто върху основното месечно възнаграждение.

(2) За придобит трудов стаж и професионален опит се зачита изцяло придобитият предходен стаж по трудово или служебно правоотношение.

Чл. 37. (1) На служителите, притежаващи образователна и научна степен „доктор“ или научна степен „доктор на науките“ в област, свързана с изпълняваната работа, се изплаща допълнително месечно възнаграждение в следния размер:

1. за „доктор“ – 60 лв.;
2. за „доктор на науките“ – 90 лв.

(2) На служител, който притежава и двете научни степени, се изплаща възнаграждението за по-високата степен.

Чл. 38. За всеки отработен нощен час или част от него между 22.00 и 06.00 часа на служителите се заплаща допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 1,00 лв./час.

Чл. 39. (1) За времето на разположение, през което служителят се намира в уговорено

между него и ръководителя му място, извън мястото на работа, на служителя се заплаща допълнително възнаграждение за всеки час или част от него в размер на 0,35 лв.

(2) Когато през времето на разположение служителят е извикан на работа, отработеното време се отчита и компенсира като извънреден труд.

Чл. 40. (1) При заместване на отсъстващ служител по реда на чл. 259 от КТ, когато заместващият служител изпълнява и своите служебни задължения, на служителя се заплаща допълнително възнаграждение за вътрешно заместване в размер до 30 на сто от размера на основната заплата на заместващия служител.

(2) Конкретният размер на допълнителното възнаграждение се уговаря между страните по индивидуалния трудов договор.

(3) Не се заплаща допълнително възнаграждение за вътрешно заместване на служител, който по длъжност е заместник на отсъстващия.

Чл. 41. (1) Съобразно извършваната дейност на служителите се заплащат и следните видове допълнителни възнаграждения:

1. допълнително възнаграждение за работа с ключови материали или съхранение на ключови материали, или за поддържане на криптографски средства;

2. допълнително възнаграждение за работа при специфични условия, свързани с рискове за живота и здравето.

(2) Допълнителните възнаграждения по ал. 1 се изплащат по реда, условията и в размерите, определени за държавните служители в МВР.

Чл. 42. (1) При прекратяване на трудовото правоотношение със служител, придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, независимо от основанията за прекратяване на служителя се изплаща еднократно обезщетение в следните размери при:

1. непрекъснат трудов стаж в МВР до 10 години – 2 месечни брутни възнаграждения;

2. непрекъснат трудов стаж в МВР над 10 години – 6 месечни брутни възнаграждения.

(2) Освен обезщетението по ал. 1, т. 2, при трудов стаж в МВР над 25 години на служителя се изплаща допълнително еднократно обезщетение в размер на 4 месечни брутни възнаграждения.

(3) Когато трудовото правоотношение е прекратено на основание чл. 330, ал. 2, т. 6 от КТ, обезщетението по ал. 2 не се изплаща.

Чл. 43. Служителят получава обезщетение само на едно правно основание измежду обезщетенията по чл. 25 и чл. 42.

Чл. 44. За работа в звеното за неотложна медицинска помощ в Медицинския институт на МВР (МИ-МВР) се заплаща допълнително месечно възнаграждение, както следва на:

1. медицинските специалисти с образователно-квалификационна степен „магистър“ – 28 лв.;

2. медицинските специалисти с образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ и „бакалавър“ – 21 лв.;

3. санитарни, шофьори и друг помощен персонал – 14 лв.

Чл. 45. За придобита медицинска специалност на висшите медицински служители в МИ-МВР се заплаща допълнително месечно възнаграждение, както следва за:

1. една медицинска специалност – 35 лв.;

2. две и повече медицински специалности – 49 лв.

Чл. 46. (1) За извършване на операционна, рехабилитационна и анестезиологична работа, включително и в патно обособените звена за интензивно лечение, на медицинските специалисти и служителите от помощния медицински персонал се заплаща допълнително месечно

възнаграждение в размер до 16 на сто от заплатата за длъжност, съгласно таблица (Приложение № 4).

(2) Конкретният размер на допълнителното възнаграждение се определя съобразно обема и сложността на извършваните дейности.

Чл. 47. При прекратяване на трудовото правоотношение поради болест на основание чл. 325, ал. 1, т. 9 или чл. 327, ал. 1, т. 1 от КТ на служителя се изплаща еднократно обезщетение при условията и в размера, определени в КТ.

Раздел VII

Здравословни и безопасни условия на труд

Чл. 48. (1) Работодателят се задължава да осигури на служителите здравословни и безопасни условия на труд, а на работните места, където рисковете за живота и здравето на служителите не могат да бъдат отстранени, да предприеме необходимите мерки за тяхното намаляване или ограничаване.

(2) Разходите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд са за сметка на Работодателя.

Чл. 49. Работодателят предоставя на служителите чрез териториалните организации на Синдикатите необходимата информация относно рисковете за здравето и тяхната безопасност, както и за мерките, които се предприемат за отстраняването, намаляването и контролирането на тези рискове.

Чл. 50. (1) Работодателят приема политика за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и изготвя програма за оптимизиране на условията на труд на рисковите работни места.

(2) Програмите по здравословни и безопасни условия на труд се обсъждат и приемат в Съвета по условия на труд в МВР (СУТ).

(3) Дейностите по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и обучението на служителите по здраве и безопасност при работа се организират и координират от СУТ в МВР.

Чл. 51. Работодателят осигурява на служителите обслужване от служба по трудова медицина в съответствие със Закона за здравословни и безопасни условия на труд и подзаконовата уредба по прилагането му.

Чл. 52. Работодателят съгласува със Синдикатите проектите и програмите, свързани с оценката на риска и мерките за преодоляване на рисковете за здраве и безопасност при работа.

Чл. 53. (1) Работодателят ежегодно извършва анализ на данните за трудовия травматизъм, професионалните заболявания, заболяемостта с продължителна нетрудоспособност и други в структурите на МВР.

(2) Работодателят съвместно със Синдикатите набелязва мерки за отстраняване, намаляване или ограничаване на причините, породили тези последици.

Чл. 54. Работодателят осигурява на новопостъпилите служители пълна информация относно рисковете за здравето, свързани със засманата длъжност, както и указания за тяхното избягване.

Чл. 55. (1) На служителите се осигуряват лични предпазни средства и специални работни облекла по реда, установен в МВР.

(2) Страните се договарят представители на Синдикатите да участват в комисии за приемане на вещите по ал. 1.

Чл. 56. (1) Работодателят осигурява провеждането на ежегодни медицински профилактични прегледи на служителите.

(2) Работодателят, съвместно със Синдикатите, изготвя програма за провеждане на периодични медицински прегледи на служителите, работещи при рискови условия за живота и здравето.

Чл. 57. При въвеждане на нови мощности и технологии или при промяна на съществуващите условия на работните места по искане на Синдикатите Работодателят предоставя необходимата документация, доказваща съответствието на новите условия на нормативните изисквания по здраве и безопасност при работа.

Чл. 58. (1) Синдикатите имат право, при констатиране на отклонения от нормите за здраве и безопасност, да настояват пред ръководителите на съответните структури да се предприемат необходимите действия за отстраняване на рисковете.

(2) Синдикатите уведомяват своевременно Работодателя за установените проблеми и предприетите действия от представителите на Синдикатите.

Чл. 59. Ръководителите на структури включват представители на Синдикатите при разработването на всички програми за подобряване на условията на труд.

Раздел VIII

Социално-битово осигуряване и подпомагане

Чл. 60. (1) Работодателят осигурява средства за социално-битово и културно обслужване (СБКО) за съответната година в размер не по-малък от определения в нормативните актове за бюджетната сфера.

(2) Разпределянето на средствата за СБКО се извършва от Съвета за социално партньорство.

Чл. 61. (1) Работодателят предоставя на служителите жилища от ведомствения жилищен фонд на МВР при условията и по реда, установени в МВР.

(2) В комисиите за разпределяне на жилищата участват представители на Синдикатите.

Чл. 62. Служителите, членовете на техните семейства и родителите им имат право на безплатно медицинско обслужване, болнично лечение и профилактика в Медицинския институт на МВР, както и да ползват филиалите за долекуване при условията, определени за държавните служители в МВР.

Чл. 63. (1) Служителите и членовете на техните семейства имат право на почивка за летен и зимен отдих във ведомствените бази на МВР.

(2) В комисиите за разпределяне на картите в структурите участват представители на Синдикатите.

Чл. 64. (1) Работодателят застрахова за своя сметка служителите срещу смърт, временна неработоспособност или трайно загубена или намалена работоспособност вследствие на злополука.

(2) Работодателят информира служителите за размерите на застрахователната премия и условията за изпълнение на застраховката.

Чл. 65. (1) Служителите, изпаднали в тежко материално положение поради болест или злополука на служителя, поради болест, злополука или смърт на член от семейството, както и при загуба на имущество в резултат на пожари, стихийни бедствия и аварии се подпомагат с парични средства.

(2) Размерът на паричните средства, редът и начинът за тяхното предоставяне се

определят от нормативната уредба, установена в МВР.

(3) Синдикатите могат да отправят предложения за отпускане на парични средства по ал. 1 за служители – многодетни майки, от социално слаби семейства и други тежки случаи.

Чл. 66. Синдикатите има право да отправят предложения до Работодателя за подобряване на социално-битовото осигуряване и подпомагане на служителите.

Раздел IX

Условия за синдикална дейност

Чл. 67. (1) Работодателят чрез компетентните структури осигурява на Синдикатите необходимите условия за осъществяване на синдикалната дейност, като предоставя на ръководството на всеки един от Синдикатите за ползване:

1. помещения;
2. техническо оборудване, обезпечавашо едно работно място – телефонен апарат, факс, фотокопиерна техника и персонален компютър;
3. служебен автомобил;
4. средства за връзка – телефонна линия със служебен телефонен номер във ведомствената телефонна мрежа;
5. групов електронна пощенска кутия в мрежата за предаване на данни на МВР, както и права за ползване на кутията на определени от Синдикатите членове, чийто брой е съгласуван с Работодателя.

(2) Синдикатите ползват материалните условия по ал. 1 при спазване на установения в МВР ред.

(3) Разходите за ползване на вещите по ал. 1, както и разходите за телефон и гориво за служебния автомобил до определен лимит, са за сметка на МВР. Лимитите се определят от министъра на вътрешните работи.

(4) В случай че МВР няма техническа възможност за свързаност на помещенията по ал. 1, т. 1 към комуникационно-информационната инфраструктура на ведомството, всички разходи по изграждане, пасмане и абонамент на телефонни линии и линии за достъп до мрежата за предаване на данни на МВР са за сметка на Синдиката.

(5) Работодателят предоставя имуществото по ал. 1, в случай че не е било получено от съответния Синдикат по споразумение на друго основание.

Чл. 68. (1) Работодателят чрез компетентните структури осигурява възможност на Синдикатите за централизирано събиране на членския внос чрез доброволни удържки от месечното възнаграждение на служителите – членове на Синдикатите.

(2) Сумите за членски внос се посочват в абсолютно число и се удържат чрез платежните ведомости при начисляване на месечните възнаграждения след подадено индивидуално заявление от всеки синдикален член до съответната финансова служба.

(3) За синдикатите, в чиито устави членският внос се определя в процент от нетната сума за получаване, се допуска при едновременно увеличение на месечното възнаграждение на всички служители, промяната на членския внос да се извършва автоматично чрез АИС-ГРЗ съобразно увеличението на заплатите и след писмено искане от ръководството на съответната синдикална организация с посочен процент (сума) на увеличение на съществуващия размер на членския внос.

(4) Синдикалните членове, които са новопостъпили или имат индивидуална промяна на трудовото възнаграждение, подават индивидуално заявление до главния счетоводител на

съответното звено, което финансово обслужва служителя, - Приложение № 5.

Чл. 69. (1) За осъществяване на синдикална дейност нещатните членове на централното и териториалните ръководства на Синдикатите имат право на платен отпуск в размер на 40 часа за календарна година.

(2) Допълнителният отпуск за осъществяване на синдикална дейност не може да се сумира и ползва с платените отпуски по чл. 32 – 35 от настоящия КТД.

Чл. 70. (1) Работодателят осигурява платен служебен отпуск на членовете на Синдикатите, избрани за делегати на синдикален конгрес или общо събрание, за времето на провеждането им, но не повече от 4 работни дни сумарно за една календарна година.

(2) Работодателят осигурява на служителите, заемщи нещатна ръководна длъжност в централите на Синдикатите, платен служебен отпуск в размер до 10 работни дни сумарно за една календарна година за участие в колективното договаряне и в заседания на ръководните органи и събрания на синдикалните дружества на Синдикатите.

(3) Отпуските по ал. 1 и 2 се разрешават от ръководителите на съответните структури по чл. 37 от ЗМВР след подадено писмено заявление от служителите не по-късно от 2 работни дни преди датата на ползване. Към заявлението се прилага копие от уведомлението за съответното мероприятие.

(4) Органът по ал. 3 с мотивиран отказ може да не разреши ползване на отпуска, когато:

1. отсъствието на служителя ще възпрепятства изпълнението на служебните функции;
2. служителят не е от лицата, посочени в ал. 1 и ал. 2;
3. не са спазени изискванията на ал. 3.

(5) Платеният служебен отпуск може да се ползва на части в рамките на календарната година. Не се допуска отлагане на ползването през следващата календарна година, нито сумиране и ползване с друг вид платен отпуск.

Чл. 71. Работодателят командирова с право само на пътни пари представители на Синдикатите за участие в заседания на ССП, СУТ, работни групи и комисии, създадени със заповед на министъра на вътрешните работи, когато заседанията са инициирани от Работодателя.

Чл. 72. За осъществяване на синдикалната дейност Работодателят чрез ръководителите на съответните структури по чл. 37 от ЗМВР осигурява на централното и областните ръководства на Синдикатите достъп в работно време до служителите – членове на Синдиката, съгласно установения пропускателен режим в структурите и звената в МВР.

Чл. 73. Ръководителите на структури в МВР, след писмено уведомяване от ръководството на териториалната синдикална организация, разрешават провеждане в работно време на едно синдикално събрание месечно – до 1 час.

Чл. 74. Служителите, избрани на ръководна шатна длъжност в централите на Синдикатите, ползват неплатен отпуск за времетраенето на мандата им.

Чл. 75. (1) След освобождаване от шатната изборна длъжност служителите по чл. 74 се завръщат на заеманата преди избора длъжност. При отказ от заемането ѝ трудовият договор се прекратява на основание чл. 325, ал. , т. 1 или чл. 326 от КТ.

(2) Ако заеманата до избора длъжност е съкратена, на служителя се предлага друга равностойна или подходяща длъжност. При отказ от заемането ѝ трудовият договор се прекратява по реда на чл. 328, ал. 1, т. 1 или 2 от КТ.

Раздел X

Социален диалог

Чл. 76. (1) Работодателят предоставя на Синдикатите своевременно, достоверна и разбираема информация по въпросите на трудовите и осигурителните отношения, предмет на настоящия договор, както и за финансовото състояние на министерството.

(2) Когато информацията по ал. 1 съдържа класифицирана информация, същата се предоставя на Синдикатите по реда на Закона за защита на класифицираната информация.

Чл. 77. Работодателят се задължава да поканва Синдикатите за консултации и участие при обсъждане и подготовка на проекти на вътрешноведомствени актове, включително вътрешни правилници, наредби и инструкции, заповеди касаещи трудовите и осигурителните отношения и въпросите на жизненото равнище.

Чл. 78. Работодателят публикува на вътрешната електронна страница на МВР нормативните актове, документи, обяви и друга информация, свързана с трудовите и осигурителните отношения, предмет на настоящия КТД.

Раздел XI

Контрол за изпълнение на договора

Чл. 79. Работодателят създава условия и съдейства на Синдикатите за осъществяване на синдикалните дейности по прилагането на настоящия КТД.

Чл. 80. (1) Работодателят упражнява контрол за спазване на трудовото законодателство и разпоредбите на настоящия КТД чрез своите специализирани органи.

(2) Работодателят изисква от ръководителите на структури в МВР да спазват разпоредбите на настоящия КТД и трудовото законодателство.

Чл. 81. (1) Синдикатите следят за точното и своевременно изпълнение на КТД и имат право да сигнализират Работодателя за нарушения на неговите разпоредби. Работодателят е длъжен в едномесечен срок да уведоми Синдикатите за взетите мерки.

(2) При осъществяване на контрола, представителите на Синдикатите имат право:

1. да посещават в работно време помещения и работните места на служителите;

2. да изискват от ръководителите на съответните структури предоставяне на необходимите им документи и сведения;

3. да се осведомяват пряко от служителите по въпросите, свързани с прилагането на настоящия КТД и спазването на трудовото законодателство.

(3) При извършване на проверките представителите на Синдикатите са длъжни да пазят в тайна класифицираната и служебната информация, станала им известна във връзка с упражняването на контрола, както и да не използват получените сведения в свой личен интерес.

Чл. 82. (1) По взаимна договореност Работодателят и Синдикатите могат да извършват съвместни проверки за спазване на трудовото законодателство.

(2) Контролната комисия се определя с акт на Работодателя.

Чл. 83. Контрол за спазване на КТД и трудовото законодателство не може да упражнява служител, който има пряк или косвен интерес от дейността на контролираните обекти.

Раздел XII Заключителни разпоредби

Чл. 84. Страните се задължават да осигурят изпълнението на настоящия договор.

Чл. 85 (1) Споровете във връзка с изпълнението на настоящия договор се уреждат чрез преговори, в дух на взаимни отстъпки и зачитане на интересите на всяка от страните.

(2) При неиспълнение на разпоредби от КТД, споровете се уреждат съгласно чл. 59 и глава осемнадесета от КТ.

Чл. 86. (1) При възникнали основания за изменение и/или допълнение на КТД всяка страна има право на инициатива за провеждане на преговори и сключване на допълнителни споразумения, които стават неразделна част от договора.

(2) Другата страна е длъжна в десетдневен срок от датата на поканата да започне преговори.

Чл. 87. (1) В срок от четирнадесет дни от подписването на настоящия КТД Работодателят се задължава да го обяви в заповед и да го изпрати до всички структури в МВР.

(2) В същия срок Работодателят публикува съдържанието му във вътрешната електронна страница на МВР, като се задължава при настъпили изменения да го актуализира своевременно.

Чл. 88. (1) В срок до пет дни от получаването на настоящия КТД ръководителите на структури в МВР са длъжни да запознаят със съдържанието му срещу подпис служителите – лица, работещи по трудово правоотношение.

(2) Ръководителите по ал. 1 са длъжни да държат на разположение на служителите текста на КТД, както и да го предоставят на новопостъпилите служители.

Чл. 89. Настоящият КТД влиза в сила на 01.01.2022 г. и има срок на действие две години до 31.12.2023 г., включително.

Чл. 90. Настоящият КТД се съставя и подписва в единадесет еднообразни екземпляра – един за Министъра на вътрешните работи, по един за всяка от деветте синдикални организации и един за вписване в Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.

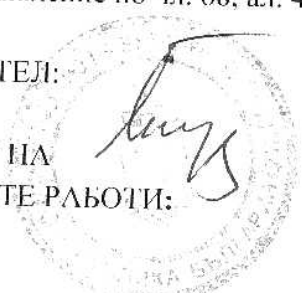
Чл. 91. Неразделна част от настоящия договор са:

1. Заявление за присъединяване към Колективния трудов договор – Приложение № 1;
2. Удостоверение за присъединяване – Приложение № 2.
3. Размери на допълнителен платен годишен отпуск за работа при специфични условия на труд и рискове за живота и здравето – Приложение № 3
4. Таблица за определяне на допълнителните възнаграждения по чл. 46, ал. 1 – Приложение № 4.
5. Заявление по чл. 68, ал. 4 – Приложение № 5;

РАБОТОДАТЕЛ:

МИНИСТЪР НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

БОЙКО РАШКОВ

СИНДИКАТИ:

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА ИСГА:

ЕМИ МИЛАЧКОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
УС НА СФСМВР:

ВАЛЕНТИН ПОПОВ

ПРЕЗИДЕНТ НА НПС:

РУМЕН ПЕЛЕВ

ПРЕЗИДЕНТ НА
НСПС „ОГНЕБОРЕЦ“:

ВЕНДИСЛАВ СТАНКОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
УС НА САСМВР:

МИЛЕНА ЛЮБЕНОВА

ЧЛЕН НА УС НА ССМВР:

СОНЯ СТОЯНОВА

ЗА НСП:

КРУМ ПЕНКИН

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС
НА „ЗАЩИТА“:

МИХАИЛ УЗУЦОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС
НА ЦПС:

АТАНАС ТАФКОВ

ДО
МИНИСТЪРА НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
.....

ЧРЕЗ
РЪКОВОДИТЕЛЯ НА
.....
(структура по месторабота)

З А Я В Л Е Н И Е

от ЕГН
работещ /а/ на длъжност

ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Заявявам, че желая да се присъединя към Колективния трудов договор (КТД), сключен между министъра на вътрешните работи и ИСГА, НПС, НСПС „ОГНЕБОРЕЦ“, СФСМВР, САСМВР, НСП ССМВР, СИНДИКАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗАЩИТА-МВР, СДРУЖЕНИЕ „ЦЕНТРАЛЕН ПОЛИЦЕЙСКИ СИНДИКАТ НА МВР“ и при спазване на условията и реда, посочени в чл. 7 от КТД.

Доброволно предоставям личните си данни, за да бъдат използвани за реализиране на моите права във връзка с присъединяването ми към КТД.

Дата:

ЗАЯВИТЕЛ:

УДОСТОВЕРЕНИЕ

за присъединяване към
Колективния трудов договор в Министерството на вътрешните работи
№...../.....

Настоящото се дава на
/трите имена на служителя/

служител в-МВР,
/наименование на основната структура и съответната структура/

в уверение на това, че лицето е вписано в регистъра на служителите, присъединили се към КТД,
рег. №...../....., на основание подадено заявление вх.
№...../.....г. и документ за внесена присъединителна вноска
.....

/вид и номер на документа/

Служителят се ползва с правата по КТД за периода от.....г. до 31.12.2023 г.,
включително.

МИНИСТЪР НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

Размери на допълнителен платен годишен отпуск за работа при специфични условия на труд и рискове за живота и здравето

I. Служители, работещи в контакт с биологични материали или биологични агенти, създаващи риск от възникване на инфекции, в следните размери:

1. Медицински специалисти и немедицински специалисти с висше образование в МИ-МВР, заети в лечебно-диагностични процеси, които са в непосредствен контакт с болни лица – 10 дни.

2. Медицински специалисти, които участват в операциона дейност, медицински специалисти от Отделението по анестезиология и реанимация и от Отделението по интензивно лечение при ЦКБ на МИ-МВР – 12 дни.

3. Медицински специалисти, специалисти по здравни грижи, немедицински специалисти и помощен персонал, които работят с биологични материали, течности и секрети, или с биологични агенти в клиничните, микробиологичните и други лаборатории на МИ-МВР, както и служители в МВР, работещи с биологични обекти и части от тях (трупен материал), с биологични течности и секрети - 10 дни.

4. Служители от сектор „Държавен здравен контрол“ в МИ-МВР, участващи при вземането на анални секрети и техните посеви - 10 дни.

5. Медицински и немедицински специалисти, специалисти по здравни грижи и помощен персонал от звената по инфекциозни болести в МИ-МВР, които са в непосредствена контакт с болни лица - 12 дни.

6. Специалисти по здравни грижи в МИ-МВР, заети в лечебно-диагностичния процес и в непосредствен контакт с болни - 6 дни.

7. Фармацевти и помощник-фармацевти в МИ-МВР, участващи в лечебно-диагностичния процес - 6 дни.

8. Специалисти по здравни грижи и помощен персонал от група „Операционен блок“ към Клиника по хирургия, от Отделението по анестезиология и реанимация и от Отделението по интензивно лечение при ЦКБ на МИ-МВР – 8 дни.

9. Специалисти по здравни грижи и помощен персонал от Отделението за спешна медицинска помощ при ЦКБ на МИ-МВР - 8 дни.

10. Помощен персонал в МИ-МВР извън посочените дейности, работещи в контакт с биологични материали, течности или секрети, или с биологични агенти – 5 дни.

11. Водачи на санитарни автомобили, изпълняващи санитарни функции - 5 дни.

12. Медицински специалисти, специалисти по здравни грижи и помощен персонал в Отделението по клинична патология при ЦКБ на МИ-МВР – 12 дни.

13. Работници по поддържането и ремонта на канализационната мрежа – 5 дни.

II. Служителите, работещи в МИ-МВР в среда и с източници на йонизиращи лъчения в размер на 18 дни- в лаборатории и стационарни за терапевтично приложение на закрити и открити радиоактивни източници; в изотопни лаборатории; в рентген-диагностични скипи; за работа с ортопедичен кугел; за ремонт и поддържане на уреди за рентгенови лъчи; за работа със зъболекарски кугел

III. Служителите, работещи с медицински генератори за високочестотна терапия с мощност 200W като специалисти по физикална и рехабилитационна медицина; с парафин като рехабилитатори, масажисти и кинезитерапевти – 7 дни

IV. Служители в НИК, работещи с рентгенови апарати за извършване на рентгено-флуоресцентен анализ - 18 дни

ТАБЛИЦА

за размера на допълнителните възнаграждения за операциялна, реанимационна и анестезиологична работа, определен в процент от заплатата за длъжност

№ по ред	КАТЕГОРИЯ ЗДРАВНИ РАБОТНИЦИ	I група	II Група	III група
1.	Хабилитирани специалисти	16	14	12
2.	Нехабилитирани завеждащи отделения	14	12	10
3.	Лекари със специалност и над 10 г. стаж по специалността	11	10	9
4.	Лекари със специалност и до 10 г. стаж по специалността	10	9	8
5.	Лекари без специалност	9	8	7
6.	Специалисти с висше медицинско образование „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и средно специално медицинско образование	8	6	6
7.	Санитарите и друг помощен персонал	5	4	4

Забележка:

1. В I група се включват:

а) висшият медицински персонал от хирургическа клиника; отделенията по ортопедия, урология, анестезиология, реанимация, интензивно лечение, кожни и венерически болести, акушерство и гинекология, очни болести и УНГ при ЦК Б-МИ;

б) специалистите с висше медицинско образование „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и средно специално медицинско образование от операционен блок и отделенията по анестезиология, реанимация и интензивно лечение;

в) санитарите и друг обслужващ персонал от операционен блок и отделенията по анестезиология, реанимация и интензивно лечение.

2. В II група се включват висшият медицински персонал, специалистите с висше медицинско образование „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и средно специално медицинско образование и младшият медицински персонал от отделенията по ушни, носни и гърлени болести и отделение очни болести, хирургия, ортопедия, урология, УНГ, очни болести, акушерство и гинекология, бронхология, гастро-дуоденоскопия; от отделението и кабинета по кожни и венерически болести.

3. В III група се включват висшият медицински персонал, специалистите с висше медицинско образование „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и средно специално медицинско образование и младшият медицински персонал от кабинетите по: хирургия, ортопедия, урология, УНГ, очни болести, акушерство и гинекология, бронхология и гастродуоденоскопия; специалистите с висше медицинско образование „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и средно специално медицинско образование и младшият медицински персонал от отделението и кабинета по кожни и венерически болести.

ДО
ГЛАВНИЯ СЧЕТОВОДИТЕЛ
НА.....

З А Я В Л Е Н И Е

от.....
служител в.....

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН/ГОСПОЖО ГЛАВЕН СЧЕТОВОДИТЕЛ,

Желая, като член на Националния синдикат на гражданската администрация в МВР (НСГА), считано от м.....20.....г. да бъде удържана от месечното ми възнаграждение сумата отлв. за членски внос в полза на НСГА. Изразявам съгласие при следващи увеличения на трудовото възнаграждение размерът на членския ми внос да се актуализира съгласно Устава на Синдиката автоматично чрез АИС ТРЗ.

Дата.....

ЗАЯВИТЕЛ: